FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT WALTER VAN GERVEN

fremsat den 6. maj 1992 *

Hr. afdelingsformand,
De herrer dommere,

1. Ved kendelse af 21. februar 1991 har Bundessozialgericht (herefter benævnt »den forelæggende ret«) forelagt Domstolen en række præjudicielle spørgsmål vedrørende retten til ydelser ved arbejdsløshed i medfør af forordning (EØF) nr. 1408/71 [1].

Disse spørgsmål er blevet rejst i en retssag mellem fru Doris Knoch (herefter benævnt »Knoch«) og Bundesanstalt für Arbeit (herefter benævnt »Bundesanstalt«).

Baggrunden for de præjudicielle spørgsmål

2. Knoch, der er ugift og tysk statsborger, havde fra den 1. oktober 1982 til den 30. juni 1983 og fra den 1. oktober 1983 til den 30. juni 1984 lønnet beskæftigelse som lektor i tysk sprog og litteratur ved universitet i Bath, Storbritannien. Denne beskæftigelse var blevet formidlet af Deutscher Akademischer Austauschdienst (herefter benævnt »DAAD«). I maj 1981 havde hun på universitetet i Heidelberg bestået den første del af eksamen som gymnasielærer, og i juni 1982 bestod hun magistereksamen. I beskæftigelsesperioden i Storbritannien var Knoch socialforsikret, og hun betalte bidrag til den britiske arbejdsløshedsforsikring. Samtidig betalte DAAD hende en supplerende ydelse, som hun ligeledes modtog i ferieperioderne fra den 1. juli til den 30. september 1983 og fra den 1. juli til den 30. september 1984. Endvidere betalte DAAD hende, efter at den supplerende ydelse var ophørt, en midlertidig ydelse, der månedligt androg ca. 1 500 DM, i tiden til den 30. november 1984.

Knoch havde lejet et hus i Bath, uden at hun afmeldte sin adresse i Bruchsal, hvor hun var tilmeldt folkeregisteret på sine forældres adresse. I sommerferien i 1983 og ligeledes i juli 1984 opholdt hun sig i Bruchsal. I begyndelsen af august 1984 tog hun fra Bruchsal til England i tre måneder for at søge arbejde, hvilket imidlertid ikke lykkedes. I november eller december 1984 vendte hun tilbage til Tyskland, hvor hun, efter at hun i september 1985 begyndte med den praktiske gymnasielæreruddannelse, i mellemtiden bestod anden del af eksamen som gymnasielærer.

Efter at hendes beskæftigelse var ophørt, meldte Knoch sig arbejdsløs i Bath. Fra begyndelsen af juli til den 21. august 1984 modtog hun arbejdsløshedsunderstøttelse på 139,76 UKL. Efter at hun var vendt tilbage til Bruchsal, meldte hun sig den 19. december 1984 arbejdsløs på Karlsruhe Arbejdsformidlingskontor og ansøgte om arbejdsløs-

* Originalsprog: nederlandsk.

1 — Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 af 14.6.1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet, i den udgave, der findes i bilag I til Rådets forordning (EØF) nr. 2001/83 af 2.6.1983, EFT L 230, s. 6.

hedsunderstøttelse. Bundesanstalt afslog ansøgningen med den begrundelse, at optjeningsperioden ikke var opfyldt, og at der i henhold til fællesskabsretten heller ikke kunne tages hensyn til tiden i Storbritannien.

Ved dom af 28. januar 1987 ophævede Sozialgericht denne afgørelse og tilpligtede Bundesanstalt at yde Knoch arbejdsløshedsunderstøttelse efter lovgivningens regler fra den 19. december 1984. Landessozialgericht afviste Bundesanstalt's anke og stadfæstede afgørelsen ved dom af 16. august 1988. I dommens præmisser anførte Landessozialgericht, at tysk retskrav om en optjeningsperiode var blevet opfyldt ved den lønnede beskæftigelse i Storbritannien. Bundesanstalt skulle ifølge artikel 71, stk. 1, litra b), nr. ii), i forordning nr. 1408/71 have taget hensyn til disse beskæftigelsesperioder.

Under revisionsanken har Bundesanstalt påberåbt sig, at der foreligger en tilsidesættelse af artikel 12 og 71 i forordning nr. 1408/71. Det er Bundesanstalt's opfattelse, at artikel 71, stk. 1, litra b), giver den arbejdstager, der ikke er grænsearbejder, en valgmulighed: Den pågældende kan gøre krav på arbejdsløshedsunderstøttelse i den stat, hvor han sidst har været i beskæftigelse — således som det er tilfældet med Knoch i Storbritannien — eller i den pågældendes bopælsstat. Af forbuddet mod dobbeltydelser i artikel 12, stk. 1, første punktum, i forordning nr. 1408/71 følger, at Knoch har mistet retten til arbejdsløshedsunderstøttelse, fordi hun har fået udbetalt britisk arbejdsløshedsunderstøttelse. Knoch kunne i medfør af artikel 69 i forordning nr. 1408/71 kun gøre sit krav gældende efter britisk ret.

Knoch påberåber sig imidlertid artikel 67 i ovennævnte forordning (se nedenfor, punkt 6). Hun gør gældende, at Bundesanstalt skal tage hensyn til de forsikringsperioder, hun som arbejdstager har tilbagelagt i henhold til den britiske lovgivning, som om det var forsikringsperioder, der var tilbagelagt i henhold til tysk lovgivning.

3. Bundessozialgericht så sig stillet over for en række fortolkningsproblemer i forbindelse med forordning nr. 1408/71 og har forelagt Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Har en helt arbejdsløs arbejdstager, der ikke er grænsearbejder, og som under sin seneste beskæftigelse har været bosat i en anden medlemsstat end den kompetente, i henhold til artikel 71, stk. 1, litra b), nr. ii), jf. artikel 67, i forordning (EØF) nr. 1408/71 ret til ydelser efter lovgivningen i den medlemsstat, på hvis område han er bosat, eller som han vender tilbage til, selv om han forinden har oppebåret forsikringsydelser ved arbejdsløshed fra institutionen i den kompetente medlemsstat?

2) a) Finder artikel 12, stk. 1, første punktum, i forordning (EØF) nr. 1408/71 — hvorefter der ikke med hjemmel i denne forordning kan tillægges eller bevares ret til flere ydelser af samme art på grundlag af samme forsikringsperiode tilbagelagt efter en tvungen forsikring — anvendelse med hensyn til artikel 71, stk. 1, litra b), nr. ii), jf. artikel 67, i forordning (EØF) nr. 1408/71?

b) Hvornår er ydelser ved arbejdsløshed af samme art efter betydningen i artikel 12, stk. 1, første punktum, i forordning (EØF) nr. 1408/71?

c) Skal institutionen i en medlemsstat — i henhold til hvis lovgivning erhvervelsen af et krav på ydelser ved arbejdsløshed samt kravets varighed afhænger af, at der er tilbagelagt visse forsikringsperioder — i det i artikel 71, stk. 1, litra b), nr. ii), jf. artikel 67, i forordning (EØF) nr. 1408/71 omhandlede tilfælde i henhold til artikel 12, stk. 1, første punktum, i forordning (EØF) nr. 1408/71:

med hensyn til kravets opståen og varighed undlade at tage hensyn til forsikringsperioder, der er tilbagelagt som arbejdstager i henhold til lovgivningen i en anden medlemsstat, for så vidt disse allerede har begrundet en ydelse af samme art i den anden medlemsstat,

eller

skal artikel 12, stk. 1, første punktum, i forordning (EØF) nr. 1408/71 med hensyn til ydelser ved arbejdsløshed gennemføres således, at de tilbagelagte forsikringsperioder — uanset det første krav — skal tages i betragtning ved fastsættelsen af det senere erhvervede krav, dog således at det antal dage, i hvilke der er oppebåret ydelser i henhold til det først erhvervede krav, fratrækkes i varigheden af det senere krav?

3) a) Er den attest, som den kompetente institution i en medlemsstat, af hvis lovgivning en vandrende arbejdstager senest har været omfattet, udsteder ved arbejdsløshed i medfør af artikel 84, stk. 2, i forordning (EØF) nr. 574/72, bindende for institutionen i en anden medlemsstat samt for denne stats retter, for så vidt det i attesten er angivet, at den vandrende arbejdstager ikke har ret til ydelser efter artikel 69 i forordning (EØF) nr. 1408/71?

b) Hvornår kan den arbejdsløse i henhold til artikel 71, stk. 1, litra b), nr. ii), tredje led, i forordning (EØF) nr. 1408/71 i medfør af artikel 69 i forordning (EØF) nr. 1408/71 gøre krav på ydelser efter den lovgivning, af hvilken han senest har været omfattet, med den følge, at ydelser efter lovgivningen i den stat, hvor han bor, midlertidigt stilles i bero?

c) Betyder det forhold, at ydelser efter lovgivningen i den medlemsstat, hvor den arbejdsløse er bosat, eller som han vender tilbage til, stilles i bero i det tidsrum, den arbejdsløse i medfør af artikel 69 i forordning (EØF) nr. 1408/71 kan gøre krav på ydelser

efter den lovgivning, af hvilken han senest har været omfattet, jf. artikel 71, stk. 1, litra b), nr. ii), tredje led, i forordning (EØF) nr. 1408/71, alene, at den arbejdsløse ikke i dette tidsrum modtager ydelser fra institutionen i bopælsstaten, men efterfølgende kan gøre krav på disse ydelser i fuldt omfang, eller har suspensionen af ydelserne tillige til følge, at varigheden af kravet på ydelserne afkortes med det antal dage, de har været stillet i bero?«

4. I betragtning af spørgsmålenes tekniske karakter finder jeg det ønskeligt først at minde om det system, som forordning nr. 1408/71 har skabt for arbejdsløshedsunderstøttelse. Derefter behandler jeg de præjudicielle spørgsmål og underspørgsmål i den rækkefølge, de er angivet af den forelæggende ret. Men først vil jeg gøre nærmere rede for begrebet »bosat« som omhandlet i artikel 71 i ovennævnte forordning, da den franske regering bestrider, at Knoch under sit ophold i Det Forenede Kongerige stadig var bosat i Tyskland.

Det ved forordning nr. 1408/71 indførte system vedrørende ydelser ved arbejdsløshed

5. Som bekendt blev forordning nr. 1408/71 vedtaget af Rådet til gennemførelse af EØF-traktatens artikel 51. Formålet med den er en nærmere koordination af de enkelte medlemsstaters lovgivning om sociale sikringsordninger med henblik på en gennemførelse af arbejdskraftens frie bevægelighed ved inden for Fællesskabet at sikre, dels at samtlige statsborgere i medlemsstaterne behandles lige efter de enkelte medlemsstaters lovgivning, dels at arbejdstagerne og deres ydelsesberettigede pårørende opnår ret til sociale sikringsydelser uanset deres arbejds- eller bopælssted [2]. Til det formål indføres der ved forordning nr. 1408/71 et system, hvor *for det første* alle perioder lægges sammen, som i henhold til de forskellige nationale lovgivninger tages i betragtning i forbindelse med erhvervelse og bevarelse af retten til ydelser samt ved fastsættelsen af disse, hvor der *derefter* tilkendes ydelser til de forskellige persongrupper, der er omfattet af forordningen, uanset hvor de er bosat inden for Fællesskabet, og hvor det *endelig* hindres, at der som følge af, at arbejdstagerne flytter, og der er forskelle mellem de nationale lovgivninger, opnås uberettigede dobbeltydelser, som medfører en forskelsbehandling.

Denne sidstnævnte målsætning søges nået gennem to generelle bestemmelser, nemlig det i artikel 3, stk. 1, fastsatte ligebehandlingsprincip:

»Personer, der er bosat på en medlemsstats område, og som er omfattet af denne forordning, har de samme pligter og rettigheder i henhold til en medlemsstats lovgivning som denne medlemsstats egne statsborgere, medmindre andet følger af særlige bestemmelser i denne forordning.«

2 — Jf. femte betragtning til forordning nr. 1408/71.

Det generelle forbud mod dobbeltydelser i artikel 12, stk. 1, første punktum, lyder som følger:

»Der kan ikke med hjemmel i denne forordning tillægges eller bevares ret til flere ydelser af samme art på grundlag af samme forsikringsperiode tilbagelagt efter en tvungen forsikring.«

6. For så vidt angår *ydelser ved arbejdsløshed* pålægger artikel 67, stk. 1, i forordning nr. 1408/71 de medlemsstater, der — som dette i henhold til § 104, stk. 1, i Arbeitsförderungsgesetz er tilfældet med Tyskland — gør erhvervelsen, bevarelsen eller generhvervelse af retten til ydelser afhængig af, at visse forsikringsperioder er tilbagelagt, følgende forpligtelse:

»Den kompetente institution ... skal i fornødent omfang medregne forsikrings- eller beskæftigelsesperioder, der er tilbagelagt som arbejdstager efter enhver anden medlemsstats lovgivning, som om det drejede sig om forsikringsperioder, der var tilbagelagt efter den for denne institution gældende lovgivning, dog forudsat at beskæftigelsesperioderne ville være blevet anset for forsikringsperioder, hvis de havde været tilbagelagt efter denne lovgivning.«

I almindelighed gælder denne forpligtelse efter artikel 67, stk. 3, dog kun for den stat, under hvis lovgivning

»den pågældende senest har tilbagelagt ... forsikringsperioder ... efter den lovgivning, i henhold til hvilken ydelserne begæres«.

Artikel 71, stk. 1, litra b), giver under visse betingelser mulighed for *undtagelse* fra denne bestemmelse:

» i) Andre arbejdstagere end grænsearbejdere, der er delvis, periodisk eller helt arbejdsløse, og som fortsat står til rådighed for deres arbejdsgiver eller for arbejdsformidlingen på den kompetente stats område, modtager ydelser efter lovgivningen i denne stat, som om de var bosat på dens område; disse ydelser udbetales af den kompetente institution.

ii) Andre arbejdstagere end grænsearbejdere, der er helt arbejdsløse, og som stiller sig til rådighed for arbejdsformidlingen i den medlemsstat, på hvis område de er bosat, eller som vender tilbage til denne stats område, modtager ydelser efter denne stats lovgivning, som om de senest havde været beskæftiget dér; disse ydelser udbetales af bopælsstedets institution for denne institutions regning; hvis den pågældende arbejdstager allerede har fået tilkendt ydelser for den kompetente institutions regning i den medlemsstat, af hvis lovgivning han senest har været omfattet, skal han dog modtage ydelser i overensstemmelse med reglerne i artikel 69; udbetaling af ydelser efter lovgivningen i den stat, hvor den arbejdsløse er bosat, stilles i bero i det tidsrum, hvor han i medfør af artikel 69 kan gøre krav på ydelser efter den lovgivning, hvoraf han senest har været omfattet.«

Som Domstolen præciserede allerede i Miethe-dommen, giver denne bestemmelse

helt arbejdsløse arbejdstagere (der ikke er grænsearbejdere) en *valgmulighed* med hensyn til, hvilken lovgivning der finder anvendelse på ydelserne. De kan

»vælge mellem ydelser fra henholdsvis den medlemsstat, hvori de senest har været beskæftiget, og den medlemsstat, hvori de er bosat. Denne valgmulighed udøves på den måde, at arbejdstageren tilmelder sig arbejdsformidlingen i enten den medlemsstat, hvori han senest har været beskæftiget [artikel 71, stk. 1, litra b), nr. i)], eller den medlemsstat, hvori han er bosat [artikel 71, stk. 1, litra b), nr. ii)]« [3].

Domstolen har allerede flere gange — under henvisning til niende betragtning til forordning nr. 1408/71 — præciseret formålet med denne bestemmelse, nemlig at sikre, at vandrende arbejdstagere kan gøre krav på arbejdsløshedsydelser på sådanne betingelser, at de bedst muligt sættes i stand til at søge nyt arbejde [4].

Som Kommissionen i denne sag med rette bemærker, og som det udtrykkeligt er blevet bekræftet af Domstolen [5], drejer det sig her ikke blot om en undtagelse fra artikel 67, men tillige fra det i artikel 13, stk. 2, litra a), i forordning nr. 1408/71 fastsatte princip om, at arbejdstageren er underkastet lovgivningen i den stat, hvor han har lønnet beskæftigelse. Artikel 71, stk. 1, litra b)'s karakter af undtagelse har fået Domstolen til at underkaste begrebet »den medlemsstat, på hvis område de er bosat« visse begrænsninger (se nedenfor, punkt 7).

Begrebet »bosat« i artikel 71 i forordning nr. 1408/71's forstand

7. Den franske regering er uenig i den forelæggende rets konstatering af, at Knoch opfylder de i henhold til artikel 71, stk. 1, litra b), nr. ii), stillede betingelser, navnlig for så vidt som retten finder, at Knoch havde beholdt sin bopæl i Tyskland under sit ophold i Storbritannien. Regeringen henholder sig i den forbindelse til Reibold-dommen, hvori Domstolen, der herved sammenfattede sin dom i Di Paolo-sagen [6], som kriterier for begrebet »bosat« i artikel 71, stk. 1, litra b), nr. ii), angiver følgende:

»Begrebet 'den medlemsstat, på hvis område de er bosat', skal begrænses til den stat, hvor arbejdstageren, selv om han er beskæftiget i en anden medlemsstat, fortsætter med at have sin sædvanlige bopæl, og hvor hans sædvanlige interessecentrum ligeledes befinder sig ... så snart en arbejdstager har fast beskæftigelse i en medlemsstat, opstår der nemlig formodning for, at han er bosat her ...; der bør følgelig tages hensyn, ikke blot til arbejdstagerens familiesituation, men også til hans begrundelse for at flytte og til arbejdets karakter« [7].

Heraf udleder Domstolen, at:

»ved anvendelsen af artikel 71, stk. 1, litra b), nr. ii), i forordning nr. 1408/71 skal der

3 — Dom af 12.6.1986, sag 1/85, Sml. s. 1837, præmis 9; se tillige dom af 27.5.1982, sag 227/81, Aubin, Sml. s. 2005, præmis 19.

4 — Dom af 9.7.1975, sag 20/75, d'Amico, Sml. s. 891, præmis 5, af 15.12.1976, sag 39/76, Mouthaan, Sml. s. 1901, præmis 13, af 28.2.1980, sag 67/79, Fellinger, Sml. s. 535, præmis 7, af 22.9.1988, sag 236/87, Bergemann, Sml. s. 5125, præmis 18, og af 13.11.1990, sag C-216/89, Reibold, Sml. I, s. 4163 (summarisk offentliggørelse), præmis 10.

5 — Dom af 29.6.1988, sag 58/87, Rebmann, Sml. s. 3467, præmis 13.

6 — Dom af 17.2.1977, sag 76/76, Sml. s. 315.

7 — Reibold-dommen, præmis 15; Di Paolo-dommen, præmis 17, 18 og 20.

således tages hensyn til varigheden og kontinuiteten af den bopæl, som den pågældende havde, før han flyttede, til varigheden af og formålet med hans fravær, til arten af beskæftigelsen i den anden medlemsstat samt til den pågældendes hensigt, som den fremgår af samtlige omstændigheder« [8].

Den franske regering har anført nogle omstændigheder, hvoraf det efter regeringens opfattelse i dette tilfælde må følge, at Knoch ikke (længere) havde sin sædvanlige bopæl i Tyskland. I en periode på to år opholdt hun sig således kun fire måneder i Tyskland, og hendes interessecentrum lå ikke udelukkende i Tyskland, da hun søgte (men ikke fandt) arbejde i Storbritannien på grundlag af en eksamen, der gav hende ret til at undervise som gymnasielærer, samt en »Magister«-eksamen. Den franske regering anfører endvidere, at det for så vidt angår Knoch's situation ikke kan gøres gældende, at der eventuelt skulle foreligge en »lakune« i fællesskabsretten. Hendes arbejdssituation var fuldt ud dækket af artikel 3 i forordning nr. 1408/71, der, således som Domstolen udtalte i dommen i sagen Allué og Coonan, for så vidt angår nationale sociale sikringsordninger er et særligt udtryk for forbuddet mod forskelsbehandling på grundlag af nationalitet [9]. Den franske regering kan endvidere vanskeligt forestille sig, hvilken lovgivning skal der være gældende i forbindelse med retten til fri bevægelighed for en borger i en medlemsstat, som i ni måneder af året har beskæftigelse i en anden medlemsstat og nyder godt af denne stats sociale sikringsordninger, men alligevel forklarer, at han ikke er bosat dér. Såfremt den forelæggende rets bedømmelse følges, kan man stille det spørgsmål, om man ikke står over for et rent internt anliggende efter tysk ret. Endvidere må der sondres mellem den foreliggende sag og situationen i Reibold-sagen, da Knoch havde søgt arbejde i Storbritannien og derefter modtaget arbejdsløshedsydelser i henhold til den britiske lovgivning. Endelig er den forelæggende rets vide fortolkning af begrebet »bopæl« uforenelig med fællesskabsbestemmelserne vedrørende afgifter, navnlig artikel 7 i direktiv 83/182/EØF [10], og modvirker derfor sammenhængen i de fællesskabsretlige bestemmelser. Den franske regering konkluderer herefter, at Knoch's sædvanlige opholdssted var i Storbritannien og ikke i Tyskland.

8. Disse argumenter kan ikke overbevise mig. De fleste af de kriterier, der af Domstolen blev udviklet i Di Paolo- og Reibold-dommene, peger tværtimod, når de anvendes på den foreliggende sag, på, at den forelæggende ret havde et godt grundlag for at antage, at Knoch, mens hun var beskæftiget i Det Forenede Kongerige, havde beholdt sin sædvanlige bopæl i Tyskland. Afgørende er efter min mening i den forbindelse, at der ifølge Domstolen kun består en formodning for bopæl i beskæftigelsesstaten, såfremt den pågældende arbejdstager har *fast arbejde* (»un emploi stable«) dér. Det var helt klart ikke tilfældet her, da Knoch i to undervisningsår var beskæftiget som lektor i Det Forenede Kongerige som led i en udveksling mellem universiteter, der var arrangeret af DAAD. Efter periodens udløb (juni 1984) havde hun overhovedet ingen tilknytning mere til Storbritannien, og hendes forsøg på at finde arbejde dér var forgæves. Under disse omstændigheder kan man umuligt konkludere, at der eksisterede et fast arbejde.

8 — Reibold-dommen, præmis 16; Di Paolo-dommen, præmis 22.

9 — Dom af 30.5.1989, sag 33/88, Sml. s. 1591, præmis 21.

10 — Rådets direktiv af 28.3.1983 om afgiftsfritagelse inden for Fællesskabet ved midlertidig indførsel af visse transportmidler (EFT L 105, s. 59).

Argumentet om varigheden af Knoch's fravær fra Tyskland kan heller ikke tillægges afgørende betydning. Som Domstolen udtalte i Reibold-sagen, er dette kriterium hverken nøjagtigt defineret eller udtømmende, og en alt for streng maksimumsnorm for fravær [f.eks. fire måneder, i lighed med definitionen for »grænsearbejder« i artikel 1, litra b), i forordning nr. 1408/71] ville fratage artikel 71 i forordningen en del af dens praktiske betydning:

»En arbejdstager, der ikke er grænsearbejder, kan nemlig være beskæftiget i en anden medlemsstat i mere end fire måneder og alligevel bevare sit sædvanlige interessecentrum i sin hjemstat. Såfremt en sådan arbejdstager alligevel udelukkes fra anvendelse af bestemmelsen, ville han ikke have de bedste muligheder for en fornyet integration, hvilket er i strid med bestemmelsens formål. Kriteriet vedrørende varigheden af fraværet må derfor anvendes under hensyntagen til de faktiske omstændigheder i hvert enkelt tilfælde« [11].

I øvrigt udtalte Domstolen i Di Paolo-sagen vedrørende tilføjelsen i artikel 71, stk. 1, litra b), nr. ii), »eller som vender tilbage til denne stats område«, at det

»betyder blot, at begrebet bopæl som defineret ovenfor ikke nødvendigvis udelukker et *ikke-sædvanligt opholdssted* i en anden medlemsstat« [12].

Derefter kan det ikke af *begrundelsen for opholdet i udlandet* og ud fra *karakteren af det dér udførte arbejde* udledes, at Knoch ikke længere var bosat i Tyskland. Man kan nemlig ikke antage, at en midlertidig ansættelse som lærer i udlandet inden for rammerne af et universitetsudvekslingsprogram i sig selv fører til en ændring af bopælen.

For så vidt endelig angår forholdet mellem Knoch's situation og Reibold's situation i dommen af samme navn, er jeg — i modsætning til den franske regering — af den opfattelse, at de to sager ligner hinanden på væsentlige punkter. Ligesom det var tilfældet med Knoch, var Reibold med DAAD som formidler i to på hinanden følgende undervisningsår beskæftiget som lektor i Storbritannien (sammenlagt 21 måneder, dvs. lige så lang tid som Knoch). I universitetets ferieperioder vendte Reibold også tilbage til Tyskland, hvor hun havde beholdt den bolig, hun havde lejet. At Knoch modtog ydelser ved arbejdsløshed i Det Forenede Kongerige anser jeg ikke for afgørende — i hvert fald ikke for så vidt angår bedømmelsen af bopælskravet. Jeg finder det heller ikke afgørende, at hun — om end forgæves — søgte arbejde dér. Det viser højst, at hun eventuelt, såfremt hun havde fundet fast arbejde i Det Forenede Kongerige, *ville have* flyttet sin bopæl dertil.

Endnu én enkelt bemærkning om argumentet vedrørende sammenhængen i fællesskabsretten. Begrebet »sædvanlig bopæl«, som Domstolen anvender i den ovenfor citerede domspraksis, har en fællesskabsretlig rækkevidde. Jeg finder det i den forbindelse reelt påkrævet, at betydningen af begrebet bliver så entydig som muligt på de forskellige af fællesskabsretten omfattede områder. I den

11 — Reibold-dommen, præmis 21 *in fine*.

12 — Di Paolo-dommen, præmis 21.

forbindelse skal der dog tages hensyn til de pågældende fællesskabsbestemmelsers formål og system (f.eks. på det afgiftsmæssige, eller som i det foreliggende tilfælde, det socialretlige område), hvilket i øvrigt som regel — f.eks. i artikel 7 i direktiv 83/182 [13] — fører til en særlig definition af begrebet »sædvanligt opholdssted«.

Det første præjudicielle spørgsmål

9. Med sit første spørgsmål ønsker den forelæggende ret at få klarlagt, om en helt arbejdsløs arbejdstager som Knoch i henhold til forordning nr. 1408/71 stadig har ret til arbejdsløshedsydelser i den medlemsstat, på hvis område han er bosat, eller som han vender tilbage til, såfremt han forinden har oppebåret arbejdsløshedsydelser fra institutionen i den kompetente medlemsstat, i dette tilfælde Storbritannien. Ifølge den forelæggende ret, den tyske regering og Kommissionen skal dette spørgsmål besvares bekræftende.

Den tyske regering tilslutter sig den forelæggende rets argumentation. Den er af den opfattelse, at selv om en helt arbejdsløs arbejdstager først har oppebåret arbejdsløshedsydelser i medlemsstaten efter den lovgivning, af hvilken han senest har været omfattet, betyder det ikke, at han efter ydelsernes ophør [f.eks. efter udløbet af den periode, hvori der i henhold til den nationale lov, der finder anvendelse, er ret til ydelse, eller efter udløbet af det i artikel 69, stk. 1, litra c), i forordning nr. 1408/71 nævnte tidsrum af højst tre måneder] ikke længere har ret til ydelser fra institutionen i bopælsstaten. Da retsvirkningen af artikel 71, stk. 1, litra b), nr. ii), første led, i realiteten er en anvendelse af artikel 67 i samme forordning, vedrører det andet og det tredje led ifølge den forelæggende ret netop det tilfælde, at en arbejdsløs i henhold til artikel 71 og artikel 67 erhverver en ret over for institutionen i bopælsstaten, selv om han ligeledes har gjort krav på en ydelse fra institutionen i den medlemsstat, hvis lovgivning han senest har været omfattet af.

Kommissionen er af den opfattelse, at forordning nr. 1408/71 intet indeholder om, at når først den pågældende arbejdsløse har truffet et valg, så bliver dette valg bindende for ham, dvs. at han, efter at han har ansøgt om ydelser i henhold til lovgivningen i den stat, hvor han senest havde lønnet beskæftigelse, ikke længere kommer i betragtning med hensyn til udbetaling af ydelser ved arbejdsløshed i henhold til ordningen i den medlemsstat, hvor han er bosat. Kommissionen mener tværtimod, at det følger af den bedre stilling, som forordningen giver denne gruppe arbejdsløse, at det for en arbejdsløs fuldt ud er muligt først at ansøge om ydelser i beskæftigelsesstaten og derefter — såfremt han ser sin fordel derved — gøre brug af den mulighed, som artikel 71 giver ham for at oppebære ydelser ved arbejdsløshed i den stat, hvor han er bosat. Dette fremgår ifølge Kommissionen af artikel 71, stk. 1, litra b), nr. ii), tredje led. Den omstændighed, at udbetalingen af ydelserne i henhold til denne bestemmelse kan stilles i bero, beviser ifølge Kommissionen indirekte, at det for den arbejdsløse er muligt først at gøre krav på ydelserne i den stat, hvor han senest har været beskæftiget, og derefter i den stat, hvor han er bosat.

13 — En identisk definition er givet i artikel 6 i Rådets direktiv 83/183/EØF af 28.3.1983 om afgiftsfritagelse ved privatpersoners endelige indførsel af personlige ejendele fra en medlemsstat (EFT L 105, s. 64).

Den franske regering er derimod af den opfattelse, at artikel 67 i forordning nr. 1408/71 ikke giver en sådan mulighed for successive ydelser. Den påberåber sig i den forbindelse det i artikel 13, stk. 1, i forordning nr. 1408/71 fastsatte princip om, at den pågældende alene er undergivet lovgivningen i én medlemsstat; et princip, som artikel 67 har til formål at styrke, samt det i forordningens artikel 12 fastsatte almindelige forbud mod dobbeltydelser (se ovenfor, punkt 5). For god ordens skyld citerer jeg artikel 13, stk. 1:

»Med forbehold af artikel 14c er de personer, der er omfattet af denne forordning, alene undergivet lovgivningen i én medlemsstat. Spørgsmålet om, hvilken lovgivning der skal anvendes, afgøres efter bestemmelserne i dette afsnit.«

10. Som den forelæggende ret, den tyske regering og Kommissionen er også jeg af den opfattelse, at det absolut er muligt at oppebære successive ydelser i henhold til artikel 71, stk. 1, litra b), nr. ii), først i den medlemsstat, af hvis lovgivning den pågældende senest var omfattet (i dette tilfælde Det Forenede Kongerige), og derefter i den medlemsstat, hvor den pågældende er bosat. Som det allerede er blevet nævnt ovenfor (punkt 6), drejer det sig om en favorabel ordning, som skal sikre, at vandrende arbejdstagere kan gøre krav på arbejdsløshedsydelser på sådanne betingelser, at de bedst muligt sættes i stand til at søge nyt arbejde. Dette formål ville ikke blive nået, såfremt den omstændighed, at den arbejdsløse først valgte at modtage ydelser i den medlemsstat, hvis lovgivning han senest har været omfattet af, ville fratage ham retten til ydelser efter den ordning, der eksisterer i den medlemsstat, hvor han bor. Den i artikel 71, stk. 1, litra b), nr. ii), tredje led, foreskrevne suspension af retten til udbetaling af ydelser i sidstnævnte stat i det tidsrum, hvori der kan gøres krav på ydelser efter lovgivningen i den førstnævnte stat, ville ellers være formålsløs.

At den franske regerings argument ikke holder, fremgår ligeledes klart af det, der allerede er blevet anført ovenfor (punkt 6), nemlig at det her drejer sig om en undtagelse — der ganske vist skal anvendes restriktivt — fra »princippet om lovgivningen i én medlemsstat« i artikel 13 i forordning nr. 1408/71.

Det andet præjudicielle spørgsmål

11. Den forelæggende rets andet spørgsmål vedrører anvendelsen af artikel 12, stk. 1, første punktum, i forordning nr. 1408/71 i forbindelse med forordningens artikel 71, stk. 1, litra b), nr. ii). Jeg vil først undersøge, om førstnævnte bestemmelse finder anvendelse her, når arbejdsløshedsydelser er »af samme art«, og derefter, hvorledes bestemmelsen skal anvendes under omstændighederne i denne sag.

12. At artikel 12 finder anvendelse i forbindelse med artikel 71, stk. 1, litra b), nr. ii), og artikel 67, kan der næppe være tvivl om. Som anført ovenfor (punkt 5), har artikel 12 til formål inden for rammerne af forordning nr. 1408/71 at hindre, at der uberettiget modtages dobbelte sociale sikringsydelser. Det i denne bestemmelse fastsatte forbud mod dobbeltydelser er generelt, således at det også finder anvendelse på arbejdsløshedsydelser. Kun de ydelser, der udtrykkelig er nævnt i artikel 12, stk. 1, andet punktum (invaliditet,

alderdom, dødsfald (pensioner) eller erhvervssygdom), er ikke omfattet af dette forbud.

13. Mindre klart er det, om de tyske arbejdsløshedsydelser og de ydelser, som Knoch har modtaget i Storbritannien, skal betragtes som »ydelser af samme art« i henhold til artikel 12. Den forelæggende ret henviser i den forbindelse med rette til Valentini-dommen, hvori Domstolen udtalte:

»Ifølge Domstolens faste praksis bør sociale sikringsydelser, uanset de forskellige nationale lovgivningers egenart, betragtes som værende af samme art, når deres genstand og formål samt deres beregningsgrundlag og tildelingsbetingelser er identiske. Derimod er formelle kendetegn ikke faktorer, der skal tages i betragtning ved klassificeringen af ydelserne« [14].

Vedrørende kriterierne genstand og formål er der i nærværende sag ingen problemer. De er klart de samme. Den forelæggende rets usikkerhed angår kravet om identitet mellem beregningsgrundlag og tildelingsbetingelser. På dette punkt består der ganske rigtigt forskelle mellem den tyske og den britiske ordning, navnlig for så vidt angår optjeningsperiodens og udbetalingsperiodens varighed samt størrelsen af ydelserne.

I tysk ret kræves der bl.a. som betingelse for retten til ydelser ved arbejdsløshed, at den arbejdsløse står til rådighed for arbejdsformidlingen og har tilbagelagt en optjeningsperiode [15]. Med hensyn til *optjeningsperioden* tages der hensyn til varigheden af den bidragspligtige beskæftigelsesperiode inden for en treårsperiode forud for arbejdsløsheden, som varigheden af retten til arbejdsløshedsydelser ligeledes er afhængig af [16]. I britisk ret kræves der ganske vist også perioder med tvungen forsikring, men der tages større hensyn til bidragenes størrelse, således at arbejdstagere med en højere indkomst hurtigere opnår ret til udbetaling af arbejdsløshedsunderstøttelse. I modsætning til i Tyskland, hvor *ydelsernes varighed* er afhængig af varigheden af den bidragspligtige beskæftigelse i de år, der går forud for arbejdsløsheden, tildeles arbejdsløshedsydelsen i Storbritannien i almindelighed for en fast periode på i praksis et år (312 dage). Endelig er der tillige *forskelle med hensyn til størrelsen af ydelserne*. I Det Forenede Kongerige udgør ydelserne de faste grundbeløb, der er forskellige, alt efter om den pågældende har nået pensionsalderen, mens de tyske ydelser ved arbejdsløshed andrager 63% af den hidtidige, skematisk beregnede nettoløn, henholdsvis af den overenskomstmæssige nettoløn [17].

14. Spørgsmålet er, om det af disse forskelle må udledes, at det ikke længere drejer sig om ydelser af samme art som omhandlet i artikel 12 i forordning nr. 1408/71. Svaret på dette spørgsmål er efter min opfattelse benægtende. I betragtning af de mange forskelle mellem de nationale sociale sikringsordnin-

14 — Dom af 5.7.1983, sag 171/82, Sml. s. 2157, præmis 13.

15 — § 100, stk. 1, i Arbeitsförderungsgesetz.

16 — §§ 104 og 106 i Arbeitsförderungsgesetz.

17 — §§ 111 og 112 i Arbeitsförderungsgesetz. For arbejdsløse med børn andrager nettolønsgodtgørelseskvoten 68% (§ 111, stk. 1, i Arbeitsförderungsgesetz).

ger på dette punkt ville et krav om fuldstændig ensartethed for så vidt angår beregningsgrundlag og tildelingsbetingelser føre til, at det i artikel 12 fastsatte forbud mod dobbeltydelser næsten aldrig ville finde anvendelse for så vidt angik arbejdsløshedsydelser. Dobbeltydelser kunne herefter forekomme i ubegrænset omfang, såfremt lovgivningen i de pågældende medlemsstater udviser den mindste forskel for så vidt angår beregningsgrundlag og tildelingsbetingelser. Dette er helt klart i strid med et af de væsentlige formål med forordning nr. 1408/71, nemlig at undgå uberettigede dobbeltydelser og den deraf følgende forskelsbehandling af de retsundergivne som følge af forskelle mellem de nationale lovgivninger (se ovenfor, punkt 5).

Også i den foreliggende sag vedrører forskellene mellem de to lovgivninger beregningsgrundlaget og tildelingsbetingelserne for ydelser ved arbejdsløshed. At de to ydelser dermed ikke længere er identiske er dog, hvilket fremgår af Valentini-dommen, ingen hindring for anvendelsen af artikel 12, *for så vidt* de pågældende forskelle er knyttet til karakteristika, der skyldes de enkelte nationale lovgivningers egenart, henholdsvis er af rent formel art. Efter min mening er der her er tale om den første omstændighed. Som tidligere nævnt er det karakteristiske ved den tyske sammenlignet med den engelske lovgivning vedrørende arbejdsløshedsydelser især optjeningsperiodens rolle og den dertil knyttede bestemmelse om ydelsernes varighed. Jeg er i øvrigt af den opfattelse, at man ved undersøgelsen af de pågældende nationale ordningers egenart ikke kan nøjes med en sammenligning mellem de to ordninger *i sig selv*. De skal derimod betragtes inden for rammerne af det samlede system af sociale ydelser, som gælder i en medlemsstat. Det er således f.eks. velkendt, at de klassiske bidragsbaserede ordninger (»contributory schemes«), herunder arbejdsløshedsydelser, i Det Forenede Kongerige i stadig stigende grad suppleres med sociale bistandsordninger, hvis grundlag er en beregning af den pågældendes økonomiske midler (de såkaldte »means-tested schemes«). Bl.a. dette forhold kunne forklare forskellen i størrelsen mellem de tyske og de britiske arbejdsløshedsydelser.

Som konklusion anser jeg derfor ydelser i forbindelse med arbejdsløshed i henhold til artikel 12, stk. 1, i forordning nr. 1408/71 for at være ydelser af samme art, når de med henblik på en persons forsørgelse har til formål at erstatte den pågældendes arbejdsløn, der er bortfaldet som følge af arbejdsløshed, og de forskelle, der eksisterer mellem ydelserne, herunder forskelle vedrørende beregningsgrundlag og tildelingsbetingelser, udelukkende følger af strukturelle forskelle mellem de pågældende nationale systemer eller er af rent formel art.

15. Tilbage er så spørgsmålet om, hvad der specielt for så vidt angår anvendelsen af artikel 12 i forbindelse med artikel 71, stk. 1, litra b), nr. ii), og artikel 67 skal foretages af en medlemsstats institution, der — som i Tysklands tilfælde — gør erhvervelsen af en ret til udbetaling af ydelser ved arbejdsløshed og den periode, i hvilken de kan udbetales, afhængig af, at visse forsikringsperioder er tilbagelagt. Den forelæggende ret peger i den forbindelse på to fremgangsmåder (se ovenfor, punkt 3). Ved den første fremgangsmåde anvendes artikel 12 bogstaveligt: De forsik-

ringsperioder, der allerede har tjent som grundlag for den første rettighed, må ikke påberåbes endnu en gang, hvilket i den her foreliggende sag betyder, at de forsikringsperioder, der under den britiske lovgivning har tjent som grundlag for retten til arbejdsløshedsunderstøttelse, ikke samtidig kan tjene som optjeningsperiode for en ret til arbejdsløshedsydelser i Tyskland. Alternativet hertil er, at man tager hensyn til forsikringsperioderne og ser bort fra den første rettighed, men at varigheden af den i Tyskland erhvervede ret afkortes med det antal dage, for hvilke der er modtaget ydelser i henhold til den først erhvervede rettighed. Jeg kan tilslutte mig den forelæggende rets, den tyske regerings og Kommissionens standpunkt, hvorefter den sidstnævnte fremgangsmåde er at foretrække. Den er mest fordelagtig for den arbejdsløse i denne situation, idet han ikke eller kun i mindre omfang skal opfylde en optjeningsperiode i bopælsstaten, hvilket i overensstemmelse med formålet med artikel 71, stk. 1, litra b), gør det lettere for ham at søge arbejde ved sin hjemkomst. Desuden er denne metode, som den forelæggende ret bemærker, mere praktisk for bopælslandets institution, som således ikke hver gang behøver at undersøge, på grundlag af hvilke forsikringsperioder den udenlandske ret er erhvervet eller bevaret.

Det tredje præjudicielle spørgsmål

16. Første led i det tredje præjudicielle spørgsmål vedrører fortolkningen af artikel 84, stk. 2, i forordning nr. 574/72 (herefter benævnt »gennemførelsesforordningen«) [18]. Heri er med henblik på anvendelsen af artikel 71 i forordning nr. 1408/71 bestemt følgende:

»Anvendelsen af bestemmelserne i forordningens artikel 71, stk. 1, litra b), nr. ii), er betinget af, at den arbejdsløse arbejdstager — foruden den i gennemførelsesforordningens artikel 80 omhandlede attest — for institutionen på sit bopælssted fremlægger attest fra institutionen i den medlemsstat, af hvis lovgivning han senest har været omfattet, om, at han ikke har ret til ydelser efter forordningens artikel 69.«

Den kompetente britiske institution har udstedt en attest til Knoch, ifølge hvilken betingelserne i artikel 69 i forordning nr. 1408/71 ikke er opfyldt. Da den forelæggende ret betvivler rigtigheden af attestens indhold, ønsker den at få at vide, om institutionen i en anden medlemsstat og domstolene i denne stat er bundet af attesten.

17. Svaret herpå kan være kort. Den attest, der er omtalt i artikel 84, stk. 2, i gennemførelsesforordningen, har kun til formål at gøre det lettere henholdsvis for den kompetente institution i bopælsstaten og for retterne i denne stat at træffe den rigtige afgørelse vedrørende det krav, der har været er stillet over for den kompetente institution i den medlemsstat, hvor den pågældende var beskæftiget. Det drejer sig om en standardblanket, som er blevet udarbejdet af Den Administrative Kommission for Vandrende Arbejdstageres Sociale Sikring, som er nævnt i artikel 80 og 81 i forordning nr. 1408/71. Som Domstolen bekræftede i Romano-dommen, kan denne kommission ikke udstede retsakter af normativ karakter, og den kan ikke forpligte de nationale institutioner til ved anvendelsen af fællesskabsbestemmelserne at

18 — Rådets forordning (EØF) nr. 574/72 om regler til gennemførelse af forordning (EØF) nr. 1408/71 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet (EFT 1972 I, s. 149), i den udgave, der findes i bilag II til Rådets forordning (EØF) nr. 2001/83 af 2.6.1983 (EFT L 230, s. 86).

følge en bestemt metode eller anlægge en bestemt fortolkning [19]. Som det fremgår udtrykkeligt af Knoeller-dommen, har de af Kommissionen udarbejdede blanketter heller ingen udtømmende bevismæssig virkning [20]. Den kompetente institution i den medlemsstat, hvor den pågældende er bosat, eller — i forbindelse med en retssag — den nationale ret er derfor helt frit stillet med hensyn til at undersøge attestens rigtighed, såfremt institutionen eller retten har en rimelig grund til at betvivle rigtigheden af den.

18. Det andet og det tredje led i det tredje præjudicielle spørgsmål vedrører virkningen af artikel 71, stk. 1, litra b), nr. ii), tredje led, i forordning nr. 1408/71, hvorefter ydelser i henhold til lovgivningen i den stat, hvor arbejdstageren er bosat, stilles i bero i det tidsrum, hvor han i medfør af artikel 69 kan gøre krav på ydelser efter den lovgivning, hvoraf han senest har været omfattet.

Den forelæggende ret finder det især usikkert, om udsættelsen kun skal ske, når alle betingelser i artikel 69 er opfyldt, eller om det er tilstrækkeligt, at arbejdstageren ville kunne have opfyldt betingelserne, men ikke har gjort det. Som eksempel nævnes, at Knoch, skønt hun fortsat søgte arbejde i Det Forenede Kongerige, kunne have mistet sin ret til understøttelse dér, fordi hun ikke havde tilmeldt sig arbejdsformidlingen. Dernæst stiller den forelæggende ret det spørgsmål, hvad retsvirkningerne er af den i artikel 71, stk. 1, litra b), nr. ii), tredje led, forskrevne suspension af ordningen i den arbejdsløses bopælsstat.

19. Med hensyn til det første punkt i spørgsmålet lyder svaret, at ydelsen skal stilles i bero i det omfang, betingelserne i artikel 69 faktisk var opfyldt, og den pågældende på grundlag heraf kunne få udbetalt ydelser i henhold til den lovgivning, som han senest var omfattet af. Det ville være i modstrid med den beskyttelse af den vandrende arbejdstager, der tilstræbes med forordning nr. 1408/71, såfremt hans ret til en ydelse i henhold til lovgivningen i hans bopælsstat skulle gøres afhængig af en streng overholdelse af de i artikel 69 stillede betingelser for bevarelse af retten til ydelser i beskæftigelsesstaten. I Bonaffini-sagen udtalte Domstolen i den forbindelse, at

»artikel 69 kun har til formål at sikre vandrende arbejdstagere en begrænset og betinget bevarelse af arbejdsløshedsunderstøttelse fra den kompetente stat, selv om de pågældende rejser til en anden medlemsstat, hvorfor den omstændighed, at en arbejdstager ikke har overholdt de i den nævnte artikel fastsatte betingelser, ikke i sig selv er tilstrækkelig til, at denne anden medlemsstat kan nægte ham retten til de ydelser, som han kan gøre krav på i medfør af denne stats nationale lovgivning« [21].

20. For så vidt angår retsvirkningerne af, at den kompetente institution i den pågældendes bopælsstat har suspenderet arbejdsløshedsydelserne, spørger den forelæggende ret, om en sådan suspension kun betyder, at den arbejdsløse i dette tidsrum ikke modtager

19 — Dom af 14.5.1981, sag 98/80, Sml. s. 1241, præmis 20; jf. mit forslag til afgørelse i Athanasopoulos-sagen, C-251/89 (dom af 11.6.1991, Sml. I, s. 2797, punkt 13).

20 — Dom af 11.3.1982, sag 93/81, Sml. s. 951, præmis 10.

21 — Dom af 10.7.1975, sag 27/75, Sml. s. 971, præmis 9.

ydelserne fra bopælsstaten, men at han derefter i fuldt omfang kan gøre krav på ydelser fra den nævnte institution, eller om den periode, i hvilken der er ret til at få udbetalt arbejdsløshedsunderstøttelse, desuden formindskes med det antal dage, hvorunder ydelserne er sat i bero.

Det samme svar — og med den samme begrundelse — må gives her som ved spørgsmålet om anvendelsen af artikel 12 i forordning nr. 1408/71 (ovenfor, punkt 15). Det går ud på, at ydelserne i henhold til bopælsstatens lovgivning skal nedsættes med de ydelser, der *effektivt* er oppebåret i den medlemsstat, hvis lovgivning den pågældende senest var omfattet af. Den periode, i hvilken en arbejdsløs i henhold til lovgivningen i sidstnævnte medlemsstat faktisk har modtaget arbejdsløshedsunderstøttelse, og i hvilken ydelserne i henhold til lovgivningen i bopælsstaten derfor er blevet stillet i bero, skal trækkes fra den periode, i hvilken der er ret til at få udbetalt arbejdsløshedsunderstøttelse i henhold til sidstnævnte lovgivning.

Forslag til afgørelse

21. Jeg foreslår Domstolen at besvare de af den forelæggende ret stillede spørgsmål som følger:

»1) En arbejdstager, der ikke er grænsearbejder, som er helt arbejdsløs, og som under sin seneste beskæftigelse har været bosat i en anden medlemsstat end den kompetente, mister ikke retten til de arbejdsløshedsydelser, som artikel 71, stk. 1, litra b), nr. ii), i forordning (EØF) nr. 1408/71 hjemler i henhold til lovgivningen i den medlemsstat, på hvis område han er bosat, eller som han vender tilbage til, fordi han forinden har oppebåret forsikringsydelser ved arbejdsløshed fra institutionen i den medlemsstat, hvis lovgivning han senest har været omfattet af.

2) Forbuddet mod dobbeltydelser i artikel 12, stk. 1, i forordning (EØF) nr. 1408/71 finder anvendelse i forbindelse med såvel artikel 71, stk. 1, litra b), nr. ii), som med artikel 67 i forordning (EØF) nr. 1408/71.

3) Arbejdsløshedsydelser udgør ydelser af samme art som omhandlet i artikel 12, stk. 1, første punktum, i forordning (EØF) nr. 1408/71, når ydelserne med

henblik på en persons underhold er bestemt til at erstatte tab af indtægt ved arbejdsløshed, og når de forskelle, der findes mellem ydelserne, bl.a. vedrørende beregningsgrundlaget og betingelserne for tildeling, alene skyldes strukturelle forskelle mellem de pågældende nationale ordninger eller er af rent formel karakter.

4) Institutionen i en medlemsstat, i henhold til hvis lovgivning erhvervelse af et krav på ydelser ved arbejdsløshed samt kravets varighed afhænger af, at der er tilbagelagt visse forsikringsperioder, skal i de i artikel 71, stk. 1, litra b), nr. ii), og artikel 67 i forordning (EØF) nr. 1408/71 omhandlede tilfælde i henhold til forordningens artikel 12, stk. 1, første punktum, ved beregningen af kravet på ydelser ved arbejdsløshed tage de forsikringsperioder i betragtning, der er tilbagelagt under den lovgivning, som den arbejdsløse senest har været omfattet af. Institutionen skal dog dernæst fra den periode, hvorunder der kan kræves ydelser ved arbejdsløshed, fratrække det antal dage, i hvilke der er oppebåret ydelser i henhold til den førstnævnte lovgivning.

5) En attest udstedt i henhold til artikel 84, stk. 2, i forordning (EØF) nr. 574/72 har ikke udtømmende bevismæssig virkning for den institution i en anden medlemsstat, der er kompetent for så vidt angår arbejdsløshed, eller for denne stats retter.

6) Udbetalingen af ydelser i henhold til lovgivningen i den stat, hvor den arbejdsløse har bopæl, eller som han vender tilbage til, skal i henhold til artikel 71, stk. 1, litra b), nr. ii), tredje led, i forordning (EØF) nr. 1408/71 stilles i bero i det omfang, han faktisk har opfyldt betingelserne i artikel 69 i den nævnte forordning samt har modtaget ydelser i den medlemsstat, hvis lovgivning han senest har været omfattet af.

7) Såfremt ydelser efter lovgivningen i den medlemsstat, hvor den arbejdsløse er bosat, i henhold til artikel 71, stk. 1, litra b), nr. ii), tredje led, i forordning (EØF) nr. 1408/71, stilles i bero, skal den kompetente institution i denne medlemsstat i ydelserne i henhold til lovgivningen i sidstnævnte medlemsstat fratrække de ydelser, som den arbejdsløse faktisk har modtaget i den medlemsstat, hvis lovgivning han senest har været omfattet af. Det tidsrum, hvori den arbejdsløse faktisk har modtaget ydelser ved arbejdsløshed efter lovgivningen i den sidstnævnte medlemsstat, skal fratrækkes i den periode, hvor han har ret til ydelser efter den sidstnævnte lovgivning.«